T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2023/306
KARAR NO : 2023/364
KARAR TR : 15/05/2023

ÖZET: 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin beşinci fıkrasına aykırılık nedeniyle, aynı Kanun'un 7. maddesinin birinci fıkrası (e) bendi uyarınca verilen idari para cezasına karşı yapılan itirazın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı :M.A.İ
Vekili : Av. A. İ
Davalı : Tarım ve Orman Bakanlığı
Vekili : Av. Ş. Ö. E

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Tarım ve Orman Bakanlığı Tütün ve Alkol Dairesi Başkanlığının 11/03/2021 tarih ve …03.03-759053 sayılı idari yaptırım karar tutanağı ile, İncesu İlçe Jandarma Komutanlığı ekiplerince 02/06/2020 tarihinde yapılan denetimler sırasında, davacıya ait işyerinde saat 22.47 sıralarında alkollü içki satıldığının tespit edildiğinden bahisle, davacı adına 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin beşinci fıkrasına aykırılık nedeniyle 7. maddesinin birinci fıkrası (e) bendi ile 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendi uyarınca 63.815 TL idari para cezası verilmiş, 12/04/2021 tarihli ve …-483.03.03-1164750 sayılı tebliğ mazbatası ile davacıya bildirilmiştir.

2. Davacı vekili, idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

3. **İncesu Sulh Ceza Hâkimliği 15/06/2021 tarih ve D.İş. No. 2021/101 sayılı kararı**le, 4250 sayılı Kanun'da yasak olan eylemin belirlendiğini, bu eyleme uygulanacakceza için 4733 sayılı Kanun'a atıfta bulunulduğunu,4733 sayılı Kanun'da da yaptırımlara karşı açılacak davaların hangi yargı yerinde çözümleneceğinin belirlendiğini belirterek, bu durumda 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağınedeniyle ve 4733 sayılı Kanun'un 8/10. maddesinde bu Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına karşı açılacak davalarda idari yargı yerinin görevli olduğunun düzenlendiği gerekçesiyle başvurunun görev yönünden reddine karar vermiş, itiraz edilmeyen karar kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B İdari Yargıda

5. Davalı idare vekilinin, davanın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğunu ileri sürerek görev itirazında bulunması üzerine, Kayseri 2. İdare Mahkemesi 20/10/2021 tarih ve E.2021/1002 sayılı görevlilik kararı ile görev itirazının reddine karar vermiş, davalı vekilinin olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılması istemiyle yaptığı başvurunun incelenmesi sonucunda, Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığının 31/12/2021 tarih ve UY-2021/143689 sayılı kararı ile idari yargı yerinde açılan davanın öncesinde yararına görev itirazında bulunulan adli yargı yerince aynı dava nedeniyle görevsizlik kararı verilmiş olduğu gerekçesiyle olumlu görev uyuşmazlığı çıkarılmasına yer olmadığına karar verilmiştir.

6. Kayseri 2. İdare Mahkemesi 04/03/2022 tarih ve E.2021/1002, K.2022/293 sayılı kararı ile, dava konusu işlemin iptaline karar vermiş, davalı vekilinin istinaf istemi üzerine, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 9. İdari Dava

Dairesinin 12/01/2023 tarih ve E.2022/1439, K.2023/49 sayılı kararı ile istinaf isteminin kabulüne, davada adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varıldığı gerekçesiyle Kayseri 2. İdare Mahkemesinin 04/03/2022 tarih ve E.2021/1002, K.2022/293 sayılı kararının kaldırılmasına yeniden bir karar verilmesi içindavadosyasının Mahkemesine iadesinekesin olarak karar verilmiştir.

7. **Kayseri 2. İdare Mahkemesi 17/04/2023 tarih ve E.2023/285 sayılı kararı**ile, 4250 sayılı Kanun uyarınca verilen dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünün, 5326 sayılı Kanun'un 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacak olması nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümlerinin dikkate alınacağını açıklayarak, anılan Kanun'un 27/1. madde ve fıkrası uyarınca adli yargı yerine aitolduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına ve davanın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 4250 sayılı İspirto ve İspirtolu İçkiler İnhisarı Kanunu'nun 6. maddesinin beşinci fıkrası şöyledir:

"Alkollü içkiler, otomatik satış makineleri ile satılamaz, her nevi oyun makineleri veya farklı yöntemlerle oyun ve bahse konu edilemez. Bu ürünler basın ve yayın yoluyla tüketicilere satılamaz ve posta ile satış yöntemi kullanılarak gönderilemez. Alkollü içkiler, 22:00 ila 06:00 saatleri arasında perakende olarak satılamaz."

9. *"Cezalar"* başlıklı 7. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi şöyledir:

"Bu Kanunun 6ncı maddesinin;
e) Beşinci fıkrasındaki yasaklara aykırı hareket edenlere, 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendinde öngörülen,
idari para cezası verilir." denilmekte iken;

10. *"e) Beşinci fıkrasının birinci ve ikinci cümlelerindeki yasaklara aykırı hareket edenlere, 3/1/2002 tarihli ve 4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 8 inci maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendinde öngörülen"* şeklinde(e)bendi yeniden düzenlenmiş vemaddeye (f)bendi eklenmiştir. Eklenen (f) bendi de şöyledir:

"f) (Ek:28/10/2020-7255/1 md.) Beşinci fıkrasının üçüncü cümlesindeki yasağa aykırı hareket edenlere, altmış beş bin Türk Lirasından üç yüz yirmi bin Türk Lirasına kadar,
idari para cezası verilir."

11. 4733 sayılı Tütün, Tütün Mamulleri ve Alkol Piyasasının Düzenlenmesine Dair Kanun'un*"Cezai hükümler"* başlıklı 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendi şöyledir:

"Tütün, tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkiler piyasasında Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığından gerekli izinleri alarak veya almadan mal veya hizmet üreten, işleyen, ihraç veya ithal eden, pazarlayan, alan veya satan gerçek ve tüzel kişilere aşağıda yazılı idarî yaptırımlar uygulanır:
……
k) Tütün mamulleri veya alkollü içkilerin, etil alkol, metanol, makaron, sarmalık kıyılmış tütünün ve yaprak sigara kâğıdının tüketicilere satışını; internet, televizyon, faks ve telefon gibi elektronik ticaret araçları ya da posta ile sipariş yöntemi kullanarak yapmak üzere satış sistemi kuran veya faaliyette bulunanlara yirmi bin Yeni Türk Lirasından yüz bin Yeni Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir. (Ek ikinci cümle: 13/2/2011-6111/175 md.) Satışın internet ortamında yapılması halinde, 4/5/2007 tarihli ve 5651 sayılı İnternet Ortamında Yapılan Yayınların Düzenlenmesi ve Bu Yayınlar Yoluyla İşlenen Suçlarla Mücadele Edilmesi Hakkında Kanunda öngörülen usullere göre erişimin engellenmesine karar verilir ve bu karar hakkında da anılan Kanun hükümleri uygulanır."

12. Maddenin 10. fıkrası ve devamı ise şöyledir:

"Bu Kanun hükümlerine göre verilen idarî yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabilir. Ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren on beş gün içinde açılır. İdare mahkemesinde iptal davası açılmış olması, kararın yerine getirilmesini durdurmaz.
İdarî yaptırımlara ilişkin olarak bu Kanunda hüküm bulunmayan hallerde 30/3/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu hükümleri uygulanır."

13. Öte yandan; 30/03/2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 06/12/2006 tarihli ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

" (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır";

14. Kanun'un *"Başvuru yolu"* başlıklı 27. maddesinin birinci fıkrası ise şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararınakarşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

15. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın Başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 15/05/2023 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosya sureti ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

16. Raportör-Hâkim Süleyman ARIDURU'nun, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra, gereği görüşülüp düşünüldü:

17. Dava, 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin beşinci fıkrasına aykırılık nedeniyle 7. maddesinin birinci fıkrası (e) bendi ve 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendi uyarınca verilen 63.815 TL idari para cezasının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

18. Olayda, davanın, saat22.47 sıralarında alkollü içki satıldığı ileri sürülerek verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, bu eylemin 4250 sayılı Kanun'un 6. maddesinin beşinci fıkrasıyla yasaklandığı, ne tutarda idari para cezası verileceğininise,olay tarihinde yürürlükte olan kural uyarınca 4733 sayılı Kanun'un 8. maddesinin beşinci fıkrasının (k) bendinde düzenlendiği, bu durumda davaya konu idari para cezasına dayanak olan Kanun'un 4250 sayılı Kanun olduğu ve olay tarihi itibariyle 4250 sayılı Kanun'da da idari para cezalarına karşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemenin yer almadığı açık olup, 4250 sayılı Kanun'da daha sonra yapılan değişiklikle ilgili maddenin ilgili cümlesinde yer alan yasağa uygulanacak olan idari yaptırımın da düzenlendiği anlaşılmıştır.

19. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

20. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir kanunla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

21. Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir kanun ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni kanuna göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni kanundaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

22. Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkemenin davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

23. İncelenen uyuşmazlıkta, uygulanan idari para cezasının 4250 sayılı Kanun uyarınca verildiği ve 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 4250 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesinde, bu Kanun'un idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı belirtildiğinden, idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

24. Yukarıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurularak, Kayseri 2. İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile İncesu Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 15/06/2021 tarih ve D.İş. No. 2021/101 sayılıgörevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Kayseri 2. İdare Mahkemesince yapılan BAŞVURUNUN KABULÜ ileİncesu Sulh Ceza Hâkimliğince verilen 15/06/2021 tarih ve D.İş. No. 2021/101 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

15/05/2023 tarihinde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN